

MÜLLER LAJOS S. J.:

BOLDOGASSZONY ANYÁNK

BOLDOGASSZONY ANYÁNK

IRTA:
MÜLLER LAJOS S. J.

II. KIADÁS

KORDA R. T. KIADÁSA
BUDAPEST, VIII., MIKSZÁTH KÁLMÁN-TÉR 4. SZÁM

873. Imprimi potest. Budapestini, die 7. Sept. 1941. Eug. Somogyi
S. J. Praep. Prov. Hungariae. — Nihil obstat. Dr. Stephanus Kosztolányi
censor dioecesanus. Nr. 6180/1941. Imprimatur. Strigonii, die
5. Septembris. Dr. Joannes Drahos vic. gen.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Bpest, VIII., Csepregy-u. 2.

Bevezetés.

Vannak dolgok, amelyek minden nemesen érző, egészséges szívnek valamit mondanak. Ott van például a *rózsa*, amely tavasszal annyi bájjal fesledez s árasztja kellemes illatát. Mintha csak azt mondaná: Lám! a te lelked is ilyen rózsza legyen, amely erényeivel, szeretetével gyönyörködtesse és boldogítsa azokat, akikkel a Gondviselés körülvett téged. Vagy ott van a *lilium*, amelyért főképen a szűzek lelkesednek. Akinek kezéből pedig a lilium kiesett, örök szemrehányást lát abban. Magának az Úr Jézusnak szeme is megakadt rajta, s felhív mindnyájunkat: „Nézzétek meg a mezők liliomait” (Mt. 6, 28.), amelyeket a mennyei Atya úgy felöltöztetett, hogy még a bíborba, bársonyba öltözött, aranytól, ékszerektől ragyogó *Salamon* király is megírgyelhette.

Vagy ott az aranyos *kisgyermek*, amint édesanyja nyaka köré fonja karocskáit. Nem juttatja-e eszünkbe az Úr Jézus csodálatos, mély értelmű ígét: „Ha meg nem változtok és nem lesztek, mint a kisdetek, nem men-

tek be a mennyek országába." (Mt. 18, 3.)

Van azonban valaki, akinek erénye, s szeretete jobban illatozik a tavaszi rózsánál, aki fehérebb, tisztább a liliomnál, kedvesebb, gyermekdedebb az ártatlan gyermeknél . . .

Vajjon nem súgta-e már meg a szíved az ő nevét? Ha oly boldog és szerencsés vagy, hogy a katolikus Egyház gyermeke lehetsz, akkor bizonyára szíved nem maradt néma, hanem megadta a feleletet. De ha mégis akadna kedves olvasóim között olyan, akire a kérdés talányt jelent, ám sietek azt megfejtetni. Megfejtem az Írás szavaival: „*a szűz neve Mária.*” (Lk. 2, 27.)

Szűz Máriának nagy tisztelete a katolikusoknak különös, kiváltságos erénye, sokszor bizony meggyanúsított, megrágalmazott, erénye. Hányszor halljuk, főképen más hiten levő embertársaink ajkáról a vádat, hogy „a pápisták imádják, bálványozzák a Szűz Máriát”. Rájuk cáfol minden katolikus káté, hittankönyv, minden katolikus pap és hívő, elkezdve a gyermektől, egészen a sírba készülő aggastyánig. Ezek mind egyhangúan tanúsítják, hogy a katolikusok Szűz Máriát *nem istenítik, nem imádják, hanem csak tisztelik.* Igaz, nagyon tisztelik, de nem inkább, mint azt maga *Isten akarja*, mint az Szűz Máriát *megilleti*, mint azt Szűz Mária *megérdemli.*

Ez a szerény könyvecske éppen ezt akarja először beigazolni, de meg azután fel is fogja röviden sorolni Szűz Mária tiszteletének igazi és helyes módjait, végül rámutat arra, hogy mit köszönhet a világ, nevezetesen pedig a magyar, az Isten Anyjának.

Miért tisztelik a katolikusok Szűz Máriát?

L Szűz Mária tiszteletét Isten akarja.

Hogy Szűz Mária tiszteletét maga Isten akarja, világosan kiolvashatjuk azokból a levelekből, amelyeket maga a Szentlélek diktált, s a Magasságbeli küldött az emberiségnek t. i. *Szentírásból*. És most felhívom, nemcsak a katolikusokat, hanem a kálvinista, a lutheránus vagy más protestáns vallású atyánkfiait, akiket a szent keresztség ugyancsak, mint minket, Isten fiaivá s a mennyország örököseivé avatott, akik a Szentírást, mint mi, ha nem is teljesen ép és sértetlen állapotában, de mégis szent tisztelettel birtokolják s olvassák. Jöjjetek, Testvéreim, üssük fel a Szentírást! Olvassuk ki belőle, mit gondol Isten Szűz Máriáról, mit mond róla, mi vele a szándéka és akarata!

Szűz Mária az ószövetségi Szentírásban.

Nyissuk ki mindjárt az ótestamentumot, amelyre maga az Istenember, Krisztus, mint hiteles okmányra gyakran hivatkozott.

Elbeszéli nekünk az ótestamentum a terem-
tés csodadolgait, rendjét, amelyet a mai
tudomány is szóról-szóra igazol. Elmondja
az emberi nem eredetét s gyászos bukását
ősatyjában, Ádámban. Az irgalmas Isten
Megváltót ígér, akire „Évának árva fiai,
számkivetett maradéki, siralminak örökösi”
sokezer éven át epedve várakoznak. A
csüggedéstől, kétségbeeséstől csakis a Mes-
siásba vetett hit s reménység mentette meg
az emberiséget. És íme, ebben a hitben,
reménységben máris szerep jut annak a nagy
Asszonynak, akiben mindenki a *Boldogsá-
gos Szűz Máriára* ismer: „Ellenkezést vetek
közötted és az *asszony* között” — mondja
az Úr a csábítónak — „a te ivadékod és
az ő ivadéka között; ő megrontja a fejedet
és te sarka után leselkedel.” (Gen. 3, 15.)

Íme, ebben az első jóslatban, amelyet
maga Isten személyesen ad s amely hitünk-
nek, reményünknek alapköve, máris meg-
ígéri a *Szent Szűzet*. Őt, mint győzelmes
királynőt állítja elénk, aki a pokoli rabigát,
amelyet a bűn vetett nyakunkba, szűzi lábá-
val szertezúzza s ezáltal nekünk a menny-
ország kapuját újra megnyitja. Tehát már a
paradicsomban Isten Szűz Máriát teszi meg
az emberi nem óhaja, várakozása, tisztelete
és szeretete tárgyává . . .

És amint Isten, a Teremtő, a gyermeket

a természet rendje szerint édesanyjával szorosán összekapcsolta, úgy a messiási jóslatokban, ígéretekben is a várva-várt Megváltó mellett fel-feltűnik annak arcképe, aki azt a világra hozza, a világnak ajándékozza. Sőt a jámbor hit szerint az ótestamentum nagy női alakjai, mint Judit, Eszter a Messiás édesanyjának vázlatai, előképei a Biblia nagy képeskönyvében. És éppen azért, ha Szent Ágoston szép szavai szerint a Törvény (ótestamentum) méhében hordozta *Krisztust*, úgy ezt Szűz Máriáról is elmondhatjuk. Olykor az Úr csak úgy homályos jelképekben beszél, olykor megint világos szóval. Így mikor a háborúskodó *Ákáz* királynak az Úr *Izaiás* által a győzelem jelét önként felajánlja s a király azt el nem fogadja, így szól Isten a próféta által: „Azért az *Úr maga* ad jelt nektek: Ime egy szűz méhében fogan, és fiat szül, és neve Emmanuelnek (Isten velünk-nek) fog hivatni.” (Iz. 7, 14.) Ez tehát a nagy jel, a bűn, a sátán felett kivívandó győzelemnek, az üdvösségnek jele: a szentséges Szűz, Isten anyja, Mária.

És — kérдем — mindez véletlenség volna, vagy inkább világos bizonyítéka annak, hogy Isten az ő világmegváltó örök terveiben Szűz Máriának különös, fontos szerepet szánt.

Szűz Mária az újszövetségi Szentírásban.

Amit Isten az ótestamentumban csak inkább sejtetett, világosan kinyilatkoztatja abban az újszövetségben, amelyet Jézus Krisztus által kötött az emberiséggel.

A Szentlélektől sugallt szent evangéliumok világosan megjelölik azt a helyet, amelyet Isten Szűz Máriának Krisztus országában szánt. Úgyhogy elmondhatjuk, ha az Egyház ebben tévedne, akkor maga Isten volna oka e tévedésnek. Ő vezette volna félre a világot, amit persze káromlás nélkül állítani nem lehet.

Mert — kérдем — ki küldötte egyik főangyalát Szűz Mária köszöntésére? Nemde maga az Isten? „*Elküldé az Isten Gábel angalt egy szűzhöz — a szűz neve Mária.*” (V. ö. Lk. 1, 26. 27.)

Ki üdvözölte Máriát oly kitüntető módon, ahogyan senki más angalt vagy ember fiát: „*Üdvözlégy malasztal teljes*”? (Lk. 1, 28.)

Igen! így üzenté az Úr: „*malasztal teljes*”, nem pedig, ahogy Károlyi Gáspár önkényesen s hamisan fordítja: „*ki az Úrnál ingyen vagy kedves*”. Hiszen ha csak így volna, akkor csakugyan nem volna különbség Szűz Mária s bármely más igaz ember között. Mert hiszen minden igaz „*ingyen kedves*” az Úr előtt. Ámde aki malasztal

teljes, olyan csak egyetlenegy van, t. i. Szűz Mária.*

Ki üzenté főangyala által: „Az Úr vagyon teveled?” (Lk. 1, 28.) És csakugyan vele van az Úr éspedig oly módon s annyira, mint senki mással sem az égben, sem a földön. Vele volt az Úr, midőn őt Krisztus érdemeire való tekintetből léte első pillanatától fogva minden bűnszeplőtől megőrizte. Vele van az Úr, midőn Krisztus magát neki gyermekül adta, vele a szegény iparoscsalád sorsát harminc éven át megosztotta, midőn őt a keresztfáról legkedvesebb tanítványának, Jánosnak gondjaira bízta. Vele van az égben, mióta Anyját testestül-lelkeستül menynevei trónra emelte . . .

Ki mondatta angyali ajkak által: „*Áldott vagy te az asszonyok között?*” (Lk. 1, 28.) Akit az Isten megáldott, az ugyancsak meg van áldva. Nem jelentett ez az áldás Szűz Máriának földi szerencsét, vagyont, kényelmet, gondtalan földi életet, hanem inkább osztozást a Megváltó üldöztetésében, gyaláztatában, kínszenvedésében. Az áldás Szűz

*Sőt ez a szó: „*kecharitoméne*” amellyel *Szent Lukács* az eredeti görög szövegben a „malasztal teljes”-t kifejezi, még sokkal erőteljesebb. Ugyanis „*kecharitoméne*” annyit jelent, mint nem csupán malasztal, hanem bájjal, szeretetreméltósággal teljes és mindenben tetsző annak, aki előtt az illető kedves.

Máriának *lelkét* érte. Míg a többi ember szíve átkozott föld, amely neki „tövis s bogáncsot hajt” (Gen. 3, 18.), Szűz Mária szíve a paradicsom áldott, elzárt kertje, mely az erényvirágokat s erénygyümölcsöket dúsan termeli, amelyben a Teremtő Isten, mint legnagyobb remekművében örök kedvét leli. Megáldotta az Úr, mert oly dicsőségre s boldogságra hívta az égben, amelynek párja nincsen. Csakis így érthetjük azt az áldást, melyet az Úr leendő tulajdon édesanyjára adott.

És a Szent Szűz, akire az Írás szerint a Szentlélek szállott (Lk. 1, 35.), megértette, hogy mit jelent számára ez az isteni áldás. Mikor rokona, Szent Erzsébet, ugyancsak betelve a Szentlélekkel (Lk. 1, 41.), megismétli előtte az angyali üdvözlét: „Áldott vagy te az asszonyok között” (Lk. 1, 42.), ám akkor nyomban hálaénekbe tör a Szent Szűz elragadott lelke, amelyen mint egy citerán a Szentlélek keze játszott. És ugyan mit énekel? Ezt dalolja az újszövetség hajnalának a fülemüléje: „*Magasztalja az én lelkem az Urat, — íme mostantól fogva boldognak hirdet engem minden nemzedék. Mert nagy dolgot cselekedett nekem a Hatalmas.*” (Lk. 1, 48—49.)

Hogyan tudhatta ez az egyszerű zsidó leányka, aki a saját kicsinységét, alázatos-

ságát emlegeti, amelyből nem is lépett ki egész földi életében, hogy az ő alakja ki fog nőni, emelkedni nemcsak szegény családjából, nemcsak a feledett Zsidóországból, hanem minden népek sidők kereteiből: „*íme mostantól fogva boldognak hirdet engem minden nemzedék!*” (Lk. 1, 48.) Ezt csak a mindentudó, mindenható Isten sugalmazhatta neki. Ez tehát *magának Istennek a szándéka, akarata.*

Innen van, hogy az apostolok, akik az Úr terveit, gondolatait a legjobban ismerték, Szűz Máriában látták Isten országának közép-pontját, magvát és éppen azért a Szentlelket várva köréje csoportosultak.

És mióta a Szentlélek átvette az Anyaszentegyház kormányzását, Szűz Mária tiszteletét a hívek lelkében folyton ébrentartotta, fokozta, fellángoltatta. Már a katakombákban, vagyis azokban a sokszáz mérföld hosszú földalatti helyiségekben, ahová őskeresztény testvéreink temetkeztek s ahol — üldözőik elől menedéket keresve — olykor istentiszteleteket is tartottak, a mai napig ott találjuk a falra festve Szűz Mária bájos képét.

Igen! az Egyház, amelyen Krisztus ígérete szerint a pokol kapui, vagyis a tévedés, a romlás erőt soha nem vesz (Mt. 16, 18.), kifogyhatatlan gyengédséggel, fokozódó buzgósággal tisztelte az Isten anyját.

Miért? Mert az Egyház tudja, érzi s azért hirdeti is, hogy *Szűz Mária tiszteletét Isten akarja.*

II. Szűz Máriát a tisztelet megilleti.

Az istenanyai méltóság.

Mindenkit akkora tisztelet illet meg, amekora méltóságának, rangjának megfelel.

Ámde mekkora Szűz Mária méltósága? Gondolkodtunk-e mi már erről valaha behatóan? Ha igen, éspedig őszinte, elfogulatlan szívvel, ám akkor beláthatjuk, hogy Szűz Mária méltósága nagyobb, mint azt emberi elmével egészen felérteni lehet, — s szinte a végtelennel érintkezik. Hiszen ő *Isten fiának a valóságos, igazi édesanyja!* Ő a mindenség Urának mondja, hogy „fiam”. Ő az Istennek adta a testet, a vért, Ő az Istent táplálta keblén. Neki az Isten mondotta: „édesanyám”, neki az Isten fogadott szót. Ennél többre teremtmény nem viheti, e fölé már csak Istennek méltósága s dicsősége emelkedik. Aki ezt tagadná, az úgylátszik, a megtestesülés titkában kételkedik, Szűz Mária istenanyaságát tagadja s így a keresztény hitben hajótörést szenvedett.

Bonaparte Leticia asszony egy alkalommal

meglátogatta a — kis emberből császárrá lett fiát, *Napoleont*. Ez gögösen csókra nyújtotta kezét édesanyjának. *Leticia* asszony a császári kezét visszautasította. „De anyám, — szólalt meg erre Napoleon — nem vagyok-e én most már a te császárod?” — „Igen, felelt erre *Leticia* asszony nemes önérzettel, de én meg a te anyád vagyok és az is maradok.” A császár elszégyelte magát s ő csókolts kezét anyjának.

Amit *Leticia* asszony mondott császári fiának, — ha nem is ilyen hangon s érzülettel, de nem mondhatja-e ugyancsak Szűz Mária isteni Fiának? „Igen, te az én Istenem vagy, de én meg a te anyád vagyok s az is maradok!”

És ha *maga Isten*, aki szörnyű villámlás s mennydörgés között, végtelen tekintélyével hirdette ki Sinai hegyéről a negyedik parancsot: „Tiszteld atyádat és anyádat . . . (Exod. 20, 12.), az evangélium tanúsága szerint maga is alávetette magát ennek a szenteséges törvénynek, akkor ne tiszteljük *mi* azt, akit a mi Urunk, Teremtőnk annyira megtisztelt?

De azért is tiszteljük Szűz Máriát, mert

III. Szűz Mária a tiszteletet megérdemli.

Szűz Mária tiszteletet érdemel erényei miatt.

Az erény, az érdem tiszteletet, elismerést, megbecsülést követel mindenki részéről, akiből még nem halt ki az igazságosság, méltanyosság érzete. Olyan igazság ez, amelyet mindenkinek, legyen az katolikus, protestáns, zsidó vagy pogány, el kell ismernie. Éppen a mi korunk szinte kéjeleg abban, hogy érdemesnek s érdemtelennek szinte szórja a babért, a kitüntetésekét. Soha annyi szobrot nem emeltek, annyi címet, érdemrendet nem osztottak, jubileumot nem ünnepeltek, mint éppen napjainkban. És Istenem! sokszor kik és mik és miért nyernek elismerést?!

Maga az elv alapjában véve helyes. Az erényt, érdemet tisztelet s jutalom illeti meg. Csak a gyakorlatba csúszik aztán be az emberi gyarlóság. Ámde ha az igazi nagyságot, érdemet s erényt meg kell tisztelni, ki veheti akkor zokon tölünk, ha mi a szentséges Szűzet annyira tiszteljük; jobban, odaadóbban, mint bármely más teremtményt?

Bár az evangélium oly szűkszavú, mégis könyveket lehet összeírni azokról a ragyogó, hősies erényekről, amelyek a szentséges Szűzet a Szentlélek tanúsága szerint ékesítik.

Bámulatos az ő *alázatossága*, amellyel

fogadja azt a kitüntetést, amely minden zsidónőnek leghőbb szíve vágya volt, hogy t. i. a Messiásnak anyja lehessen. Ő csak kicsiny, alacsony szolgálóleánykája az Úrnak, kinek nincs egyéb feladata, mint Istennek akaratát teljesíteni. (Lk. 1, 38.)

Sőt ezt a hallatlan méltóságot magától elhárítani is igyekszik, ha ez szüzi tisztaságának kárával járna. Ebben megint csodálatos *tisztasága* ragyog fel szemünk előtt. (Lk. 1, 34.) Ahol csak fellép Szűz Mária az evangéliumban, mindenütt az igénytelen, egyszerű, de panasztalan, *megelégedett szegénység* jellemzi s *munkás, gondos háziasság* ajánlja. A nőt annyira ajánló szent *elvonultságban* él, csak mikor Fiával s Fiáért *szenvedni kell*, akkor lép a nyilvánosság elé s *hősies bátorsággal* adja jelét *hő szeretetének*, megállva helyét a kereszt tövében. (Jn. 19, 25.) Az ily erények nem érdemelnek-e bámulatot s tiszteletet minden nemes szív részéről?

Igen, mi azt hisszük, hogy bizonyos erőszakot kell annak vennie a saját természetén, egészséges emberi értelmén, aki Szűz Mária tiszteletét magában elfojtja, figyelmét attól elfordítja vagy azt másokban mint helytelen, túlzottat elítéli, gáncsolja.

Annál is inkább, mert az ember Szűz Máriától az odaadó, gyengéd tiszteletet meg-

tagadva, önmagát s másokat számtalan jótól, kegyelemtől fosztja meg.

**Szűz Mária tiszteletet érdemel
hathatós közbenjárása miatt.**

Ez az igazság az elmondottakból szinte önként következik. Mert kérдем, Isten miért hívja fel figyelmünket annyira a Szentírásban a Szentséges Szűzre? Bizonyára ez nem a *saját* érdekében, mint inkább a *mi* hasznunkra történik. Isten, a Teremtő, jól tudta azt, hogy üres és rideg ott a családi élet, ahol az *édesanya* hiányzik. Így van ez a kicsiny, néhány tagból álló családokban, de így van Isten nagy családjában, az emberiségben is. Szinte — másként kipótolhatatlan hézagot tölt be Isten Szűz Mária által ezen a világon.

Mert aki Istenre, az Atyára alig mer — bűnei s nyomorúságai miatt feltekinteni, bátran s bizalommal menekszik az édesanyához, akit Isten önmaga s a testi-lelki ügyefogyottak közé állított.

De meg aztán az édesanya az, aki legjobban tudja, hogy melyik gyermekének mire van szüksége, mi válik legjobban hasznára, előnyére. Ő beszéli meg mindezt bizalmasan az édesatyjával. Isten már egyszer így akarta ezt az ő nagy családjában is. *Szűz Mária legyen a közvetítő.* Általa folya-

modunk az Úrhoz s az Úrnak tetszik, hogy *Mária által* adja meg nekünk, amit tőle kérünk.

Másrészt Máriát hallatlan *méltósága* is alkalmassá s méltóvá teszi, hogy Istennél a közbenjárói tisztet betöltse.

Mikor Salamon királyhoz édesanyja, *Bethsabé* valami ügyben könyörögni jött, „*a király felkele, eléje méne és meghajtá magát előtte, s leüle királyi székébe; majd odatettek egy királyi széket a király anyjának s az leüle az ő jobbára és mondá neki: Egy kis kérésem lenne hozzád, ne szégyenítsd meg arcomat. Mondá neki a király: Kérj anyám, hisz lehetetlen, hogy elutasítsalak*”. (III Kir. 2, 19—20.)

Ezt úgye mindnyájan megértjük s szinte magától érthetőnek tartjuk, hogy földi király, bár hatalma és tehetősége korlátolt, így beszél s így bánik édesanyjával. És mégis csodálkoznánk azon, hogy a szentatyák Szűz Máriát *könyörgő mindenhatóságnak* nevezik?

Végül azok a *fenséges érdemek* is, amelyek Szűz Mária éppen Fia körül szerzett, őt avatják az égben a leghatalmasabb közbenjáróvá.

Hogyan? megtagadhatna tőle bármit is szent Fia? Megtagadhatna Jézus valamit Máriától, akinek emberileg szólva *annyit*

köszönhet, akiből testét-vérét vette, akinek keblén táplálkozott, aki őt harminc évig anynyi odaadással gondozta, aki hűséges volt hozzá utolsó lehelletéig? Ó! ne gyanúsítsuk meg ezt a dicső jellemet, ezt az utolérhetetlenül nemes szívet, amelyet barát s ellenség egyaránt bámul, oly sötét, csúnya hálátlansággal, amelyet önmagunkban szégyel-nénk, másokban méltán elítélnénk!

Szóval bizvást hihetjük, hogy Szűz Mária hatalmas közbenjáró az égben, Isten kincstárosa, a kegyelmek közvetítője. Azért mon-dotta *Szent Bernát*, hogy még sohasem lehetett hallani, hogy valaki csalódott, aki Szűz Mária közbenjárását bizalommal kérte. Ez valamennyi szentnek s az egész keresz-tény népnek közös tapasztalaton alapuló meggyőződése.

Ő menti meg lelkünket.

Sőt a katolikus Egyházban, mondhatjuk, közmeggyőződés, hogy a jóságos Isten, aki üdvösségünket annyira óhajtja, ezt a nagy ügyet — nehogy csupán szoros igazságos-sága szerint kelljen azt elintéznie — Szűz Mária gyengéd, anyai kezébe tette le. Azért nevezi őt az Egyház: a *„mennország kapu-jának“*. Miért is az Egyház reá alkalmazza a Szentírás ígét: *„Aki engem megtalál, éle-tet talál, és üdvösséget merit az Úrtól.“*

(Péld. 8, 35.) Viszont *jaj* annak, aki Szűz Mária tiszteletét gáncsolja, közbenjárását megveti: „*Aki pedig ellenem vét, lelkét sérti meg.*” (Péld. 8, 36.) Annak pedig, aki Szűz Máriát gyalázza, káromolja, tiszteletét gúnyolja, ezerszer *jaj*, mert „*mindazok, akik engem gyűlölnek, szeretik a halált*” (u. o.), vagyis a kárhozatot.

Katolikus közönségünk ajkán jelige, amelyet világszerte annyiszor hallunk hangoztatni: „*Szűz Mária gyermeke el nem veszhet.*”

Az ördög gonosz tervei.

Miért viszont a gonoszléleknek, aki „*gyilkos volt kezdet óta*” (Jn. 8, 44.) s akinek „*irígységéből jött be a halál a föld kerekiségére*” (Bölcs. 2, 24.), nincs ügyesebb, ravaszabb és ádázabb haditerve, mint a lelkeket Szűz Máriától elidegeníteni. Tudja, hogy ezzel nyert ügye van, s a lélek az ő hálójából többé alig szabadul ki. Az ördög úgy jár el, mint ahogyan hajdanában *Holofernes*, mikor *Bethuliát* ostromolta. Midőn ugyanis „*körüljárt, észrevév, hogy a forrás, amely befolyt vala, az ő csatornájukon a déli rész felől vezetetik a városon kívül*”, — azért tehát — „*parancsolá elvágatni csatornájukat*”. (Jud. 7, 6.) A hegyi városban kutak nem voltak, hanem csupán a falakon kívül.

Ide pedig *Holofernes* őrseit rendelt. A szerencsétlen lakosság csakhamar tapasztalta az égető szomjúság gyötrelmeit, miért is arról tanácskoztak, hogy magukat megadják.

Az üdvösség kútja, forrása: Szűz Mária. Ő adta nekünk Krisztust, az élet üdítő vizét, Ő adja most is. Ha a forrást a gonoszlélek valahogyan elvághatja tőlünk, bezzeg csakhamar kiszárad a Krisztusban való hit s vele minden reményünk.

A gonoszlélek az, aki szítja az ellenszenvet az Egyháztól elszakadt felekezetekben a Szent Szűz iránt. Mert jól tudja, hogy amely lélekbe, családba betért a Szűz Mária iránti kegyelet, onnan fut, menekszik az eretnekség, a tévedés, a bűn árnyéka s felderül ott az igazság napja.

Azért mondja Egyházunk: *„örülj Szűz Mária, mert minden eretnekséget te magad pusztítottál ki az egész földkerekségről”*.

Ellenvetések.

Az ördög találta ki és sugalmazta azokat a nehézségeket, ellenvetéseket, amelyeket némely tudákos ember Szűz Mária tisztelete ellen hoz fel.

Szűz Mária elhomályosítja Krisztust.

Azt mondják egyesek, hogy a Szűz Mária iránti tisztelet elhomályosítja a Krisztust

megillető tiszteletet. Okos ember belátja, hogy éppen az ellenkezője igaz. Hiszen mindenki tudja, hogy amiye csak van Szűz Máriának, azt mind *Krisztustól* kapta. Tehát minél inkább tiszteli valaki Szűz Máriát, annál jobban megbecsüli Krisztust, aki ily nagy ajándékot tudott adni teremtményének.

De meg aztán — hisszük s valljuk, hogy Szűz Mária csak út Krisztushoz; kapocs, amely minket hozzá csatol. Végül nézzük csak, mit mutat a gyakorlati élet? Vajjon nálunk katolikusoknál, akik Szűz Máriát annyira tiszteljük, vesztett valamit Krisztus? Vajjon közülünk, Mária-tisztelő katolikusok közül nem haltak-e milliók s milliók vértanúhalált Krisztusért s nem szenvednek-e állandóan milliók titkos vértanúságot, mint papok, misszionáriusok, szerzetesek Krisztusért?

Vajjon a felekezetek tagjai, akik csaknem minden áldozatot, önmegtagadást, aminő a bőjt, a gyónás, a szüzesség stb. kizártak a vallásból — jobban szeretik Krisztust, mint mi katolikusok? Mert hiába! áldozat a szeretet mértéke.

Jézus szemrehányást tesz Máriának.

Mások megint azt hányják fel, hisz maga Krisztus olykor szemrehányást tett Szűz Máriának, tehát nem lehet olyan szent s tö-

kéletes. Nevezetesen a kánai menyegzőn Jézus „rendre utasítja” anyját, amikor így szól: „Mi közöm nekem s neked ó asszony? . . .” Aki azt a nyelvet jól érti, amelyen Jézus életében beszélt, az tudja, hogy ez a magyarul ridegnek látszó kifejezés annyit tesz: Mi közünk nekünk a násznép bajához? Bízd csak rám a dolgot. És hogy Szűz Mária ebben nem látott semmi visszautasítást, világosan kitetszik abból, hogy mindjárt oly intézkedést tett, amely elárulta hitét, hogy Jézus csodálatosan lép majd közbe. És csakugyan, jöllehet a nyilvános fellépés órája még nem érkezett meg, — de Szűz Mária kérésére, Szűz Mária kedvéért elsőrangú csodát művel az Úr. Nem kenyeret s halat ad, amolyan bőjtös ételt, ahogy az éhezőkkel később tette, hanem jó bort teremt, amely inkább csak arra való, hogy a kedélyt öröme hangolja, vidámitsa. Szóval Szűz Mária közbenjárására többet ad, mint ami csak szükséges.

„Jézus testvérrel.”

Nagy tudatlanságot árul el végül az, aki azért tartja Szűz Máriát közönséges asszonynak, mert neki is, mint más anyának, *több gyermeke is volt*. A Szentírás ugyanis többször emlegeti „Jézus testvéreit”. Ámde aki a Szentírás-tudományban jártas, jól tudja,

hogy a zsidók az unokatestvéreket, sőt a rokonokat általában testvéreknek szokták nevezni. Így a Szentírás *Lothot* Ábrahám testvérének nevezi, jóllehet egyben azt is elbeszéli, hogy Loth Ábrahám *testvérének* fia volt. (Gen. 12, 5.) Ilyen példa akárhány van a Szentírásban.

Nevezetesen, ami Jézus testvéreit illeti, négyet sorol fel az Írás: Jakabot, Józsefet, Simont és Júdást. (Mt. 13, 55; Mk. 6, 3.) Ezek közül Jakab s József anyját ugyancsak Máriának hívták, aki azonban nem lehet azonos Szűz Máriával, mert Jézus anyjával *együtt állott a kereszt tövében*. (Mt. 27, 56.) Ennek a másik Máriának Szent János szerint (19, 25.) Kleofás volt a férje.

Ha Szűz Máriának több gyermeke lett volna, Jézus halála után bizonyára ezek gondoskodtak volna róla, s nem kellett volna őt az Úrnak *Szent Jánosra* bíznia. De egyébként a hagyomány, az ősegyház semmit sem tud Mária többi gyermekeiről, hanem egyértelműleg vallja, Máriának örökös szüzességét úgy értelmezve az apostoli hitvallás szavait: *született Szűz Máriától*.

Ne hallgassunk tehát a gáncsoskodókra, s tudjuk meg, hogy az ördög ügynökségében járnak, akik nekünk azt tanácsolják, azt ajánlják, hogy ne tiszteljük annyira a szentséges

Szűzet. Nem a jó szellem beszél azokból, akik mindenben „túlzást” szeretnének látni, ami Szűz Mária tiszteletére vonatkozik és bennünket mindenáron óvnak, féltenek, ha a Szent Szűz iránti áhítatról, gyengédségről avagy magasztalásáról van szó.

Nagyon igaza van a szónokok fejedelmének, *Bossuet* püspöknek, midőn azt mondta: „Minthogy a Boldogságos Szűz tisztelete oly biztos alapokon nyugszik, átkozott legyen, aki azt tagadja és ezáltal a kereszténységet ily hatalmas oltalomtól megfosztja. Átkozott, aki csorbítja ezt a tiszteletet, mert ezzel a szívekben meggyengíti az üdvöztető hitet.”

Hogyan tiszteljük Szűz Máriát?

Általános elvek.

Becsületes keresztény élet!

Nehogy a Mária-tisztelet a helyes útról letévedjen, kettős útjelzőt is kell felállítanunk.

Az elsőre azt írjuk, hogy Szűz Mária helyes tiszteletét *nem lehet elválasztani az Istentől, nevezetesen az ő szent Fiának tiszteletétől, szolgálatától*. Nem lehet kedves Szűz Mária előtt az, ami az ő Fiának nem tetszik. Minthogy pedig Jézus Krisztust helyes, igazi, neki tetsző módon csakis az Egyházában tiszteljük s imádjuk, ebből önként következik, hogy *valódi* Mária-tisztelő csak keresztény katolikus ember lehet. De nem is félünk attól, hogy aki Szűz Mária *igazi* tiszteletére s szeretetére Istentől kegyelmet kapott, a katolikus Egyház keblén kívül marad. Aki ma másvallásúak között *igazán* tiszteli Szűz Máriát, holnap már bizton kopogtat a katolikus Egyház ajtaján. Az ilyen érzi, ha egyszer látni s örökre szeretni akarja Máriát, ám akkor *katolikussá kell lennie*.

Egy protestánsnak, mikor Rómában a Boldogságos Szűz egyik remek képét gyönyörködve szemlélte, katolikus kísérője ezt súgta a fülébe: „de te ezt az égben nem fogod ám meglátni!” Ettől a gondolattól a protestáns nem tudott megszabadulni, míg csak katolikussá nem lett.

De ez még nem elég! A valódi Máriatisztelőnek nemcsak *katolikusnak*, hanem előbb-utóbb *igazán becsületes életű katolikussá kell lennie*, aki Istennek és az Egyháznak parancsait megtartja, legalább is a súlyos bűntől óvakodik, a megszentelő kegyelem állapotát állandóan megőrzi, a szentségekhez gyakorta járul s embertársainak épülésére szolgál.

A deáknak egyik közmondása azt tartja, hogy „gyalázat, ha valakit a gonoszok dicsérnek”. Nagyon furcsa színben tűnnék fel pl. az a rendőrkapitány, akit a tolvajok, rablók és más effajta emberek ünnepelnének s tüntetnének ki éjjeli zenével. A rendőrkapitánynak nem az-e inkább a dicsősége, ha a bűnözők szidják s átkozzák?

Bizony Szűz Máriának sem válhatik öröme-re, dicsőségére, ha olyanokat számlálhat tisztelői közé, akik bűnös életükkel szent Fiának ellenségei. Pedig hány és hány esetben tapasztalunk ilyen visszásságot! Látunk Szűz Mária képei, szobrai előtt térdelni

olyanokat, akik szinte ugyanakkor hiányos ruházatukkal a szűzi szemérmeket sértik, a jóérzésű embereket botránkoztatják s embertársaiknak erkölcsi romlását okozzák. Hányszor látjuk Szűz Mária olvasóját oly kezekben, amelyek csak imént tettek le valamely tisztaságot sértő regényt, avagy olyan lapot s újságot, amely Krisztus Egyházát nyíltan vagy alattomban szüntelen ostromolja s a jó erkölcsöt támadja. Hányszor látunk Szűz Mária-képet, sőt előtte lobogó méceszt oly házakban, ahol az Egyház törvényeit, a vasárnapi s ünnepi szentmisehallgatást semmibe sem veszik, a bőjti parancsot lábbal tiporják, káromkodnak, magzatot gyilkolnak s különféleképen vétének a házasság szentsége ellen!

Vajjon öröme lehet-e a Szent Szűznek az ilyen tisztelőkben? Aligha! A *valódi* Mária-tisztelő csak becsületes katolikus keresztény lehet, aki a legszentebb s legtisztább Szűznek erényeit, erejéhez képest utánozza, gyakorolja is. Mert csak a hasonlóság ébreszt igazi szeretetet s tiszteletet.

Ezzel azonban éppen nem akarjuk mondani, hogy a *bűnös* nem szeretheti, tisztelheti a Szent Szűzet. Ó, igen! tegye meg s pedig minél buzgóbban. Hiszen a Szent Szűz a „*bűnösök menedéke*” szép címét is viseli. De ha a bűnös egyszer a Mária-tiszteletre

szánja magát, tegye ezt azzal az elhatározással, hogy *Istennel, Egyházzal kibékül*, meggyónik és igaz útra tér, mert a Szent Szűzre alkalmazhatók a szavak: „*Én az igazság útjain járok, hogy meggazdagítsam az engem szeretőket.*” (Péld. 8, 20.)

Ha keveset is, de állhatatosan!

A második útjelzőre meg ezt az elvet írjuk: „*Tégy Szűz Máriáért — ha keveset is, de állhatatosan!*” Nem kell tehát azt gondolni, hogy az igazi Mária-tisztelet állandó, napestig tartó áhítatgyakorlatokban telik.

Ami Szűz Mária szívét számunkra megnyeri, ez főképen a neki tett ígéretekben, megajánlásokban való állhatatosság. Számtalan példa igazolja, hogy aki Szűz Mária tiszteletét bár csekélység által, de kitartóan gyakorolta, előbb vagy utóbb, legkésőbb a halál óráján megkapta a megtérés kegyelmét.

A deák közmondás szerint: „az esőcsepp a követ is kivájja, nem azért mert erős, hanem mert gyakran esik rája”. És hihetnők, hogy a szentséges Szűznek keményebb szíve volna, mint az utca kövének? És ha azt is kivájja a gyakran ráhulló vízcsepp, ne puhítaná irgalomra a meg-megújuló áhítatgyakorlat Szűz Mária jóságos, anyai szívét? Egy-egy Üdvözlégym nem sok, de ha napon-

kint elmondod, sokszor ismétled, mégis csak hatásos!

Különös tiszteletmódok.

Ezekután felsoroljuk a Mária-tisztelet néhány üdvös módját.

Mária ünnepei.

Ilyen elsősorban *Mária ünnepeinek* megülése. A templomban akkor szép az ünnep, ha sok a gyónó meg az áldozó, a mezőn pedig akkor szép, ha csend s nyugalom uralkodik, amelyet nem zavar meg a hétköznapi munkának zaja. Sajnos, Magyarországnak, Szűz Mária országának sok vidékén már alig lehet Mária ünnepeit a hétköznapiaktól megkülönböztetni. De olyan is ám az istenáldás rajtunk!

Szombat.

A katolikus kegyelet az évnek minden szombatját Szűz Mária tiszteletére szenteli. Miért lett éppen a szombat Szűz Mária napja? A magyarázatát ennek minden valószínűség szerint abban találjuk, mert az Úr Jézus halálát követő első szombaton, mielőtt az Üdvözítő a sírban pihent, Szűz Máriának eleven hite, reménye és szeretete az elszéledt, csüggeteg apostolokat és híve-

ket megint összegyűjtötte, a bűnösöket, nevezetesen Pétert felemelte, a szomorúakat megvigasztalta, szóval az ifjú Egyházat megint talpraállította. A hálás Egyház soha nem felejtí el az Isten Anyjának ezt a mérhetetlen jótéteményt s megbecsülhetetlen szolgálatot és szombaton különösen tiszteli őt. Csaknem minden katolikus templomban szombat délután litánia van Szűz Mária tiszteletére és sok helyen a szombat délutánt fogadott, félünnepnek tartják, midőn a szolgálai munkáktól tartózkodnak.

Szentolvasó.

A szentolvasóban, mint a neve mutatja, ősi szokás szerint bizonyos kis gyöngyfüzérben olvassuk az Üdvözlégyek számát, amelyet a Szent Szűz tiszteletére végzünk. Tíz-tíz Üdvözlégy után egy-egy Miatyánkot mondunk. Minden tized Üdvözlégyben egy-egy titokról, vagyis Jézus s Mária életének egyik nevezetes eseményéről emlékezünk meg s e szerint *örvendez, fájdalmas és dicsőséges* olvasót (rózsafüzért) különböztetünk meg.

Némelyeknek az a kifogásuk az olvasó ellen, hogy benne az Üdvözlégy annyiszor ismétlődik. Erre az a feleletünk, hogy a Szent Szűz bizonyára nem unja meg, ha számtalanszor hallja szeretett gyermekei aj-

káról azokat az igéket, amelyeket neki maga az Úr Isten üzent s amelyek Őt minden kiváltsága okára, az istenanyaságra emlékeztetik. De mi is kikerülhetjük a sok ismétléssel járó unalmat főképen azért, ha az ú. n. titkokról, melyeket Jézus neve után bekapcsolunk, kissé elmélkedünk. Oly kedves, tanulságos s nagyszerű események sorozata játszódik le akkor előttünk, amely a szemlélődő lelkünket a legmagasztosabb s boldogítóbb gondolatokkal s érzelmekkel tölti el. A szentolvasó is olyan, mint a hangszer, pl. a zongora. Lehet rajta az éneket kiböködni, de lehet rajta bámulatos művészetet is kifejteni. A történelem emlegeti nagy embereknek, tudósoknak, művészeknek, hadvezéreknek olvasóit. O'Connel, a híres ír katolikus ügyvéd és képviselő, mikor a parlamentben hatalmas beszédet tartott az Egyház és hazája szabadságának védelmére, utána helyére ülve titkon a szentolvasót mondogatta, hogy Istennek s az ő szent Anyjának áldását kiesdje arra a nagy és szent ügyre, amelyért oly odaadó, önzetlen buzgalommal harcolt. Imádkozzuk mi is — főkép október hónapban naponként a szentolvasót. Milliomszorta több könnyet törölt az már le, mint ahány szeme van.

Vállruha (skapuláré).

Szűz Mária vállruhácskája (skapuláré) nem más, mint *jelképe* annak a kedves, szent igának, amelyet Szűz Mária tisztelete által magunkra veszünk. A jámbor hagyomány szerint a Szent Szűz a szentéletű karmelita szerzetesnek, Stock Simonnak megígérte, hogy azt, aki ezt a ruhácskát hordozza s abban is hal meg, továbbá az állapota szerinti tisztaságot őrzi, közbenjárása által kiragadja az örök kárhozat veszedelméből, sőt a tisztítóhelyen is megvigasztalja s onnan mielőbb kiszabadítja. A kármelhegyi skapulárét először felhatalmazott paptól kell felölteni, hogy az Egyház által hozzákapcsolt gazdag búcsúkincsekben is részesüljünk.

Csodás érem.

A Szűz Mária érmének, főleg az úgynevezett csodás éremnek viselése is már sok fel-tűnő, lelki s testi jótéteménynek lett a for-rása. Ennek formáját 1830-ban Párizsban mutatta meg a Szent Szűz egy látomásban a jámbor irgalmas nővérnek, *Labouré Kata-linnak*.

A csodás érem által tért meg a katolikus Egyház iránti gyűlölettel eltelt zsidó *Ratis-bonne Alfonz* is. Tisztán csak udvariasság-ból fogadta el ezt az érmet egyik katolikus

barátjától, *Bussiére* bárótól. És íme, amint csupa kíváncsiságból — valakit várva — egyik római templomba nézelődni betért, hirtelen észreveszi, hogy az oldalkápolnából különös fény árad feléje. Közelebb megy s ott látja a Szent Szűzet fényözönben s oly alakban, ahogy azt a csodás érmen ábrázolják. Önkénytelenül a földre borult s hirtelen eltűnt minden elfoglaltsága az Egyházzal szemben. Megkeresztelkedett s szentéletű pap lett belőle, s mint ilyen főkép volt hitsorsosai megtérítésére szentelte életét.

Búcsújárás.

Alig van ország a föld hátán, ahol a Boldogságos Szűznek több kegyhelye lenne, mint édes hazánkban, főleg ha annak régi kiterjedését tekintjük. Az ily kegyhelyeket az ott elnyerhető búcsúk miatt búcsújáróhelyeknek is nevezzük. A jámbor hívek a kegyhelyeken — az Egyház nyílt vagy hallgatólag jóváhagyásával — az Isten Anyjának képét vagy szobrát tisztelik, amelynek csodás híre van, és éppen ezért „csodatevőnek” is hívják. Nincs is kétség abban, hogy az a bizalom és hit, amellyel a katolikus nép Szűz Máriát meglátogatja és ily helyeken közbenjárását kéri, Istent sokszor arra indítja, hogy csodálatos imameghallgatással avagy valóságos csodával feleljen.

A modern, felvilágosodott ember kicsinylően, megvetően mosolyog, mikor a város utcáin keresztül keresztel, zászlókkal, ének szóval porlepte kis népcsoport vonul át és siet, hogy Szűz Máriát egyik búcsújáróhelyen felkeresse. Pedig Istenem! Mily megható jele ez a hitnek, bizalomnak és aláztosságnak, amelyeket a modern ember már hírükből is alig ismer, vagy nem akar megérteni. De azt se vegyük rossz néven a föld fiától, a szegény falusi néptől, ha az is olykor le akarja rázni a mindennapi élet szürke gondjait és ideálisabb légkörbe kívánczik. Az intelligens ember fürdőbe utazik, a szegény ember meg elmegy búcsútjárni. A különbség csak az, hogy míg a fürdőhelyeken többnyire csak szórakozást és élvezet keresnek az emberek, a búcsújáró helyeken lelki felüdülést, megújódást. Vannak itt-ott bizony visszaélések is a búcsújáró helyeken. De talán a fürdőhelyeken nincsenek? A hibák ellen küzdeni kell, de miattuk nem szabad agyoncsapni magát a jót. Márpedig a búcsújáró helyeken igen-igen sok jó történik. Sok sebzett szív hagyja ott Máriánál bűnét, bánatát, sőt olykor testi betegségét is. Új reményekre, bizalomra ébred, új erőt kap az égből a kereszt hordozására, a küzdelemre és a jóban mindvégig való kitartásra.

Nem hagyhatjuk említés nélkül azt sem, hogy Szűz Mária tiszteletére egész szerzetes rendek létesültek, mint a Szerviták rendje, testvérületek, társulatok alakultak, mint a Mária-kongregáció és a Rózsafüzér-társulat, s az év két hónapja is, a legszebb május s az október az ő tiszteletére van különösen szentelve.

És a Mária-tiszteletnek még számos más módját is kitalálta és gyakorolja a keresztények gyengédsége, buzgósága. Valamennyiben a velőt, tartalmat a hála s bizalom adja. Mert mindenki érzi, hogy az Isten Anyjának sokat, sokat köszönhet s tőle mindent remélhet.

Mit köszönhet a világ Szűz Máriának?

Itt már nem arról az általános nagy jótéteményről szólunk, amelyben a világ azáltal részesült, hogy Szűz Mária neki Krisztust, a Megváltót s Üdvözítőt adományozta; bár ez — kétségtől — minden egyéb ajándék forrása s alapja. Most már csak röviden rámutatunk azokra a különös javakra, amelyeket a Szűzanya a társadalom egyes osztályaira áraszt.

Szűz Mária s a női nem.

A nőket említjük legelsőbb, mint akik nemüknél fogva Szűz Máriához legközelebb állanak. Valóban, mit nem kaptak a nők Szűz Mária által! Új életre szülte őket.

Mert mi volt a nő Szűz Mária előtt? Szegény, nyomorult rabszolga, akit tetszés szerint adtak, vettek, cseréltek, örökbe hagytak. Még a művelt Spártában is, ha a férj távol volt, akkor nem a feleség, hanem egyik rabszolga foglalta el annak helyét. *Euripides* híres gö-

rög színműíró egyik színdarabjában valamennyi szegény pogány nő nevében beszél a szereplő *Medea*: „Minden élő s eszes lény közt mi nők vagyunk a legszerencsétlenebbek. Ha a férj rossz hozzánk, mit tehetünk? Elválni nem illő, sőt részünkről lehetetlenség. Mi marad egyéb számunkra hátra, mint meghalni a búbánatban?”

És mivé tette a nőt Szűz Mária?! Gondoljunk a lovagias keresztény középkorra. A keresztény lovagok egyik főerénye s kötelessége volt Szűz Máriát tisztelni s érte a nőt, *mint nemének sorsosát, megvédelmezni.*

Suso Henrik domonkos-rendi szerzetes egy alkalommal szűk utcán szegény polgáraszonnyal találkozott. Belelépett a nagy sárba, csakhogy a nőnek útat engedjen. „Atyám — szólt erre az — te pap, te szerzetes, hogy tehetsz velem ilyen, szegény asszonnyal? Hova leszek a pirulástól?” „Testvérem, — felelte a szent szerzetes — ez egyszer már az én szokásom. Én minden nőt tisztelek s nagyrabecsülök, mert látom benne az Istenanyát, az egek hatalmas Királynőjét, akinek én igen nagy hálával tartozom.” Erre az asszony égre emelt szemmel s kézzel így kiáltott: „Könyörgöm ahhoz a hatalmas Királynőhöz, akit te bennünk nőkben annyira tisztelsz, hogy téged különös kegyelmével elárasszon!”

Igy gondolkodott az egész keresztény kö-

zépkor, s a protestáns *Pekár Gyula* „Don Juan”-jában helyesen jegyzi meg: „A nő diadalának egyik hatalmas emeltyűje éppen a középkori erős Madonnakultuszban rejlik. A Boldogasszony anyasága a férfi szemében szentté teszi minden nő anyaságát, — szüzessége érintetlenné a hajadonok erényét. Az a tény, hogy a Megváltó édesanyja nem elvont fogalom, hanem valósággal élt földi nő volt, valami misztikus párhuzamosság révén miszteriummá avatta, mennyei derűvel vonta be a Boldogasszony többi földi testvéreit, az egész asszonyi nemet, a férfi előtt.”

Viszont iszonyú csapást mért az újabb korban a protestantizmus éppen a női nemre, mikor híveit Szűz Mária tiszteletétől, az asszony minden javának és becsületének forrásától, elidegenítette. Erre az első csapásra következett a második, midőn a házasságot a felbontható szerződések színvonalára súlylyesztette. Ennek a rettentő tévedésnek élet főképe a női nem szenved. Ezzel a szegény nő visszaindult régi megalázott állapotába, amelyből a Szűz Mária-tisztelet emelte ki . . .

Szűz Mária s a férfinem.

Hogy mi keresztény férfiak vagyunk, azt Szűz Máriának köszönhetjük. Ő adta nekünk először is a *keresztény édesanyát*, életünk legnagyobb ajándékát.

Ő nevelte számunkra a keresztény hitvest,
Ő őrzi meg azt odaadó hűségben.

És elvégre, ha még annyira férfiak vagyunk is és talán már deres a hajunk, mégis érezzük, hogy édesanyára rászorulunk. Vannak életünkben nehéz, borús órák, amelyeknek keservét csak az édesanya tudja megérteni s átérezni; vannak könnyek, amelyeket csak az édesanya gyengéd keze tud szemünkből kitörölni. Ilyenkor olyan jó a csendes egyedülletben, talán egy kegyhelyen, Szűz Mária elé borulva keservünket kiönteni, magunkat kipanaszkodni. A katolikus férfi ezt sokszor meg is teszi és tapasztalja, hogy nem hiába! Csak sajnálni lehet azt a férfit, aki ezt a vigaszt, ezt a támaszt nélkülözi.

Ne feledje a keresztény férfi azt sem, hogy Isten Szűz Máriát *a férfi gondjaira bízta* s azért azt akarja, hogy az Ő anyja, a férfi különös tiszteletének tárgya legyen. Őt, a leg-tisztább Szűzet, nem nőnek, hanem férfinak, Szent Józsefnek oltalma alá helyezte. Szent József halála után nem nő, nem rokon, hanem maga az Úr viselte Szűz Mária gondját. Vég-perceiben pedig Jézus édesanyját, mint leg-drágább örökséget sem Mártára vagy Máriára, hanem *a férfi Szent Jánosra*, hagyományozza. Az első s különös tiszteletet Szűz Mária iránt nem a nők, hanem a *férfi* apostolok tanusították.

A Szűz Mária tisztelete tehát éppen a *férfinék* nagyon illő. Főképpen a mai világban sokat tanulhat a férfi Szűz Máriától, aki *megállotta helyét a kereszt tövében*, s valóban férfias erényt gyakorolt.

Szűz Mária s az ifjak, hajadonok.

Mivé lenne a keresztény ifjúság, az ifjak s hajadonok, ha Szűz Máriára fel nem tekinthetnének, oltalmára nem számíthatnának? Hiszen Szűz Mária a „szép szeretet anyja,” Krisztus liliomos kertjének leggondosabb kertésznője. „Ő keresztény ifjúságnak édesanyja Mária! A legszebb, de legveszélyesebb életkorban az ártatlanságért vívott harcokban légy a keresztény ifjaknak és hajadonoknak gyámola!”

Szűz Mária és a gyermek.

Mennyire való a gyermeknek is Szűz Mária tisztelete! Mert hiszen egyrészt kihez volna nagyobb bizalommal a gyermek, mint ahhoz a nőhöz, aki anyjához hasonlít s ugyancsak gyermeket tart a karján?

És másrészt Szűz Mária kit pártfogolna szívesebben, mint a gyermeket? Hiszen benne is, mint a legtökéletesebb nőben, él a Teremtőtől beleoltott anyai ösztön. Magával vitte azt az égbe, midőn Őt oda szent Fia testes-

túl-lelkestül felvette. De meg annak édes-
anyja, s egyben leghűségesebb örököse Ő,
aki mondotta: „Hagyjátok a gyermekeket
hozzám jönni és ne tiltsátok el, mert ilyeneké
az Isten országa . . .” (Lk. 18, 16.) Azért
is a keresztény szülő gyermekét jobb kezekre
nem bízhatja, mint midőn azt Szűz Máriának
felajánlja.

Szűz Mária és a magyarok.

(V. ö. Tóth Mike S. J.: Májusi virágoskert. 188. l.)

Nemcsak pusztá szólam, hanem igaz, amit
mond az ének:

*Egek ékessége! . . .
Belénk öntetett
Szívünkbe vésetett
Eleink vérével
Tiszteleted . . .*

Elég legyen erre nézve csupán néhány
adattal szolgálnunk.

Királyaink.

Szent István királyunk törvénybe iktatta,
hogy a magyarok Szűz Máriát *Nagyasszo-
nyuknak* címezzék s nevére fejüket mindig
meghajtsák.

Évenként nagy áhítattal ünnepelte meg
Székesfehérváron Nagyboldogasszonyunk ün-
nepét, vagyis Szűz Mária dicső mennybe-
menetelének napját s pedig abban a temp-
lomban, amelyet építtetett Szűz Mária
tiszteletére fogadalomból, mert az Istenanya

öt Gyula pogány fejedelem legyőzésére segítette. Amint alapító okleveleiből kitűnik, első szent királyunk ugyancsak a Boldogságos Szűz tiszteletére építtette az *esztergomi, kalocsai s győri* templomokat, a *pécsváradi és veszprémi* monostorokat.

1038-ban pedig, mint régi íróknál olvasuk, a szent király Óbudára hívta a főpapokat s főurakat. Minden jóra intette őket, de különösen szívükre kötötte a magyar kereszténység zsenge ültetvényének megőrzését. Majd aztán kezét és szemét ég felé emelve így kiáltott fel: „Mennyei Királynő, megváltásunk dicső eszközlője! Pártfogásodra legyen bízva végső esdeklésemmel az Anyaszentegyház annak püspökeivel s egyházszo­lgáival; az ország a hon-nagyokkal s az egész néppel együtt, akiktől végbúcsút véve kezembe ajánlom az én lelkemet.”

„Ezalatt közeledett az a nagy ünnep, amely az angyalok s emberek előtt egyképpen nevezetes, ugyanazon Szűz Máriának ünnepe, Nagyboldogasszony napja. A nagy király ezen a napon kívánt meghalni. Ezért *imádkozott* lélekben és ezt a kegyelmet sóhajok s könnyek között meg is nyerte. Felderült végre ez a boldog nap. A király az országnagyoktól környékezve felvette a szent kenetet és jámbor lelkét Urunk Jézus Krisztus szent testével s vérével felkészítve átadta az Úr meg-

testesülésének 1038-ik esztendejében Szűz Anyjának és a szent angyaloknak, hogy azt a mennyei boldogság szent nyugalmaiba kísérjék." (Hartvig.)

Szent István királyunkkal a Boldogságos Szűz tiszteletében dicső versenyre kelt fia, *Szent Imre herceg*. Imre, akit atyja születésétől kezdve (1007) mindennap az Isten Anyjának ajánlott, szemmeláthatólag a mennyei Királynő különös oltalma alatt is állott. Választott gyermekébe oltotta Szűz Mária elsősorban a maga iránti gyengéd fiúi érzelmet, ami az életszentségnek legbiztosabb záloga. Szívébe plántálta aztán a szent tisztaságnak egészen különös kegyelmét és pedig oly csodálatos fokban, hogy az angyali erényt nemcsak maga megőrizte teljes ép-ségben, hanem azt s annak fokát másokban is megérezte. Bizonyság erre a Boldog Mór-legenda.

Viszont Imre teljes odaadással a szent Szűznek szentelte életét. Igazolja ezt szüzességi fogadalma. Ez a nevezetes esemény az édesanyjának, Gizellának fejedelmi bőkezűségéből befejezett díszes veszprémi székesegyház Szent György kápolnájában ment végbe. Ez a cselekedete, amely az emberi okossággal látszólag ellenkezett, hiszen Imre egyetlen fiúörököse volt atyja alig megszilárdult trónjának, mégis tetszett

Istennek és az Ő örök terveibe illett. Ezt nemcsak az a mennyei fényesség bizonyította, amely az ünnepélyes fogadalom alkalmával a kápolna éjjeli sötétjét eloszlatta, hanem megerősíti a történelem is. Ez a lilomos példa ugyanis kellett a pogányságból a kereszténység légkörébe felküzdő magyar léleknek. De meg Imre az, aki hősie szüzességével még 900 év múltán is az egész világ rokonszenvét szegény, megtépett hazánk felé fordította.

I. Endre hű örököse a Szűz Mária iránti kegyeletnek. Feljegyezték róla, hogy mikor *Henrik* ellen csatába vezette seregeit, megfogadta, hogy győzelem esetén Nagyszonyunk tiszteletére Tihanyban apátságot alapít. Meg is cselekedte, s a regényes tihanyi monostorba — mintegy Szűz Máriának lábai alá akart temetkezni.

Gézáról pedig azt jegyzi fel a történelem, hogy „azon a helyen, ahol királyságba iktatták, nagy szentegyházat építtetett Asszonyunk, Szűz Máriának tiszteletére”.

Szent Lászlót pedig méltán nevezi némely történetíró egyenesen „*Mária királynak*”. Ő volt az első, aki Magyarország dicső Pátronájának, a Szent Szűznek képét pénzünkre verette, amely vallásos szokás Magyarországon egész 1849. év közepéig törvényként fennállott. Ő is templomokat és

monostorokat építtetett a Nagyasszony tiszteletére.

IV. Béla kezdte építeni a budavári székesegyházat (1269) Nagyboldogasszony tiszteletére, valamint más templomokat is, mint *Esztergomban, Korponán* stb.

Nagy Lajos királyunk kitűnő Mária-tiszteletének nemcsak hazánk, hanem a külföld is maradandó emlékeit őrzi. Mikor 1365-ben 20,000 emberével 80,000 főnyi ellenség felett diadalt aratott, utána Máriacellbe sietett, hogy ott háláját nagy áldozatokkal lerója. Ő építtette a Pozsony melletti *máriavölgyi* templomot is s abba maga, tulajdon kezével vitte be — országnagyoktól kísérve — a kegy-szobrot. *Achen* városában is egyik Mária-kápolna felett ott díszlik *Nagy Lajos* lilomos címere ezzel a felírással: „I. Lajos magyar király alapította 1374-ben.” Egyik zárdaalapító oklevélben ezt olvashatjuk: „Alapítottuk . . . leginkább a bizalom s ájtatosság s azon indulatunk okáért, amellyel a Boldogságos Szűz Mária iránt viseltetünk, aki minket különböző bajokból kiragadott, akibe bizalmunkat helyezve eddig győzelmesen harcoltunk, aki által mindenben szerencsések voltunk, hatalmunk nagyobbá lett s országunk határa csodálatos módon kiterjedt”.

Korvin Mátyás pajzsára e szavakat vésette:

„Istennek dicső Anyja, Mária, könyörögj
Mátyás királyért!”

Mikor pedig a hitújítók Szűz Mária tiszteletét csorbították, s a nép hatásuk alatt kezdte Máriát káromolni, az országgyűlés szigorú törvényt hozott az ilyen szörnyű merénylet megtorlására.

Főuraink.

A Szent Szűz iránti buzgalom nyomaira akadunk főuraink életében is. Így pl. *Fraknó* várkápolnájának az volt a felírása: „E kápolnát kijavíttatta a Boldogságos Istenanya tiszteletére *Gylet* herceg 1233-ban.”

Hunyadi Jánosról, a török-magyar harcok legnagyobb hősről nem hallgathatunk, mikor dicső őseink Mária-tisztelőről szólunk, hiszen őt az Egyház és pápa iránti odaadó hódolaton kívül éppen a nagy Mária-tisztelet tette a keresztény lovagnak mintaképévé. Mária nevében, Mária oltalma alatt küzdött, az ő szent árnyékában is akart ebből a világból elköltözni. Haldokolva magát az általa épített Mária-kápolnába vitette, ott a földön fekvve vette fel barátjának, Capistranoi Szent Jánosnak kezéből az utolsó kenet szentségét és a jámbor szerzetesek imái közt, szentelt gyertyáktól körüllobogva lehelte ki dicső lelkét.

Hogy a Szent Szűz tisztelete eleink vérével belénk oltatott, bizonyítja *II. Rákóczi Ferencünk* nagy buzgósága is az Isten Anyja iránt. Hogy közismert adatokat ne ismételjek, csak azt hozom fel életéből, hogy olaszországi útjában mily kegyelettel látogatta meg a loretoi híres búcsújáró helyet. Itt, mint emlékirataiban megörökíti, oly jó gyónást végzett, amelyet soha életében sem felejtett el. Aztán kiöntötte szívét a Girolamo Lombardo által faragott híres kegyszobor előtt. Innen Ciranoba ment át, de szívelelke megint csak visszavonzotta Loretóba. Magával hozta Loretóból a Szent Szűznek akkor még nem igen ismert „loretói litániáját” és azt közkedvelt és nagyon elterjedt imakönyvébe beleiktatta.

Eszterházy Pál nádor, a 24 csatában győztes hadvezér 63 éves korában művet írt „Speculum Immaculatum” címmel a Szent Szűz szeplőtelen fogantatásának védelmére s *Nagyszombatban* és *Bécsben* gazdag alapítványt tett, hogy a két városban Szűz Mária szeplőtelen fogantatásának napját szentbeszéddel ünnepeljék meg. Máriacellbe évenként gyalog szokott elzarándokolni s még számos más jelét adta Szűz Mária iránti gyengéd szeretetének.

Eszterházyval versenyzett a Mária-tiszteletben a nagy *Koháry István*, aki még azt

az arany láncot is, amelyet hűségének jutalmául a királytól kapott, a máriavölgyi Szűz Máriának ajánlotta fel s végrendeletében 13.000 forintot hagyományozott a Máriatársulatoknak (kongregációknak).

Draskovics nádor († 1648), hogy magas hivatala betöltésére előkészüljön, megválasztása után a máriavölgyi búcsújáró helyre zárandokolt. Ugyanő Szűz Mária tiszteletére imákat és énekeket fordított magyarra s ki is nyomatta Pozsonyban.

Nádasdy Ferenc országbíró is nagy Mária-tisztelő volt.

A főnemesek példáját követte a *nemesség* s az *egész nép*. Az idevonatkozó emlékek felsorolását azonban nem engedik meg könyvecskénk keretei.

Asszonyaink.

Csak még a magyar ájtatos női nem Mária-tiszteletéről sorolunk fel néhány adatot.

Gizella királynőnk, Szent István felesége, Szent Imre édesanyja, díszes templomi ruhákat készített önkezevel a Boldogságos Szűz templomai számára, ahogy ezt a ruhákra hímzett mondatok elárulják.

Magyarhoni B. Margitunk, IV. Béla király leánya is nagy Mária-tisztelő volt. Többek közt feljegyezték róla, hogy Szűz

Mária ünnepeinek előnapjait mindig szigorúan megbőjtölte és mint Ráskai Lea beszéli róla, ily napokon ezer Üdvözlégyet mondott el.

Magyarhoni Szent Erzsébetünk Mária-tisztelete életrajzából eléggé ismeretes.

Igy gyermekkorában még játékait is megszakította, hogy az Üdvözlégyet elmondja. Nem tudott elmenni képe, szobra előtt, hogy az áldott Istenanyát gyengéden ne üdvözlöje. Szűz Mária képével áldva meg a betegeket, azokat csodálatos módon meggyógyította.

Kiemeli a sokak közül a magyar történelem *Eszterházy Orsolya s Nyáry Krisztina* nagy Mária-tiszteletét.

Hadseregünk.

Még csak néhány szót hadseregünk Mária-tiszteletéről is. Fel van jegyezve, hogy mikor őseink *Keán* bolgár fejedelem ellen hadba vonultak, állandóan ezt kiáltották: „Harcoljunk Istenért és Máriáért!”

Hadi zászlóinkon Magyarország Védőaszszonyának képe díszlett.

Hunyadi János, akiről főnemeseink közt már megemlékeztünk, seregével a szentolvasót imádkozta s dicső győzelmét, amelyet 1456 július 22-én Nándorfehérvárnál aratott, Szűz Máriának tulajdonította.

A csíki, gyergyói s kászonszéki székelyek 1559-ben *Blandrata* ellen hadba vonulva, előbb a templomba mentek, ott fogadalmat tettek s azután „Jézus, Mária! Győzelem vagy halál!” kiáltással rohantak a leigázásukra törő ellenségre.

Eszterházy Pál gr. nádorunk 1686 szept. 5-én *Lipót* császár s királyhoz írt levelében Budának a töröktől való visszavételét a Boldogságos Szűznek, „a mi ősi Királynőnknek” tulajdonítja.

Mindebből világos, hogy a liberális *Wekerle Sándor*, akinek nevéhez a polgári házasság behozatalának szomorú emléke fűződik, csak a történelemből olvasott, mikor honalapításunk ezredéves ünnepén egyik nyilvános beszédében őszintén s nyíltan kijelentette, hogy édes hazánk fennmaradását annyi véres viharon keresztül egyedül Nagyasszonyunk különös s feltűnő pártfogásának köszönhetjük.

Ó! bár vonná le minden igaz magyar a multakból ezt a nagy tanulságot! Térne vissza minden fia ennek a szegény megtépett hazának Mária hűségére! Akkor bizonyára Isten is újra reánk tekintene s visszaadná édesanyjának országát s nekünk a forró könnyekkel siratott szétdarabolt hazát.

Tartalomjegyzék.

Bevezetés	3
---------------------	---

Miért tisztelik a katolikusok Szűz Máriát?

<i>I. Szűz Mária tiszteletét Isten akarja</i>	6
Szűz Mária az ószövetségi Szentírásban	6
Szűz Mária az újszövetségi Szentírásban	9
<i>II. Szűz Máriát a tisztelet megilleti</i>	13
Az istenanyai méltóság	13
<i>III. Szűz Mária a tiszteletet megérdemli</i>	15
Szűz Mária tiszteletet érdemel erényei miatt	15
Szűz Mária tiszteletet érdemel hathatós közbenjárása miatt	17
Ő menti meg lelkünket	19
Az ördög gonosz tervei	20
Ellenvetések	21
Szűz Mária elhomályosítja Krisztust	21
Jézus szemrehányást tesz Máriának	22
„Jézus testvérel”	23

Hogyan tiszteljük Szűz Máriát?

<i>Általános elvek</i>	26
Becsületes keresztény élet!	26
Ha keveset is, de állhatatosan!	29

Különös tiszteletmódok	30
Mária ünnepei	30
Szombat	30
Szentolvasó	31
Vállruha (skapuláré)	33
Csodás érem	33
Búcsújárás	34

Mit köszönhet a világ Szűz Máriának?

Szűz Mária s a női nem	37
Szűz Mária s a férfinem	39
Szűz Mária s az ifjak, hajadonok	41
Szűz Mária és a gyermek	41

Szűz Mária és a magyarok.

Királyaink	43
Főuraink	48
Asszonyaink	50
Hadseregünk	51

